

ΚΑΙΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Η ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΩΝ 450.000 ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

Δράκος στο χιόνι

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ:
ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Δράκος στο χιόνι**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Καίτη Οικονόμου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κατερίνα Δουρίδα
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Ηλίας Μασούρης
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Καίτη Οικονόμου, 2009, 2019
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Viktoria Haack/Trevillion Images
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2019

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Ωκεανίδα, 2009
Δεύτερη έκδοση: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Νοέμβριος 2019

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3054-6
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3055-3

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.	PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
<i>Από το 1979</i>	<i>Publishers since 1979</i>
Έδρα:	Head Office:
Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΚΑΙΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Δράκος στο χιόνι

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Λευκή ορχιδέα, 2010

Το φθινόπωρο της μάγισσας, 2011

Έρωτας πόλεμος, 2012

Η καρδιά θυμάται, 2013

Ο κήπος με τις μουριές, 2015

Το σκουλαρίκι της τύχης, 2016

Μου το είπε ένας άγγελος, 2018

Στον Γιάννη

Λίγα λόγια από μένα...

Κάθε φορά που μιλάω για την Καίτη Οικονόμου, η συναισθηματική φόρτιση είναι έντονη. Είναι και θα είναι πάντα η Καίτη μου...

Τη γνώρισα μόλις ήρθε στις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ με τη Λευκή ορχιδέα της. Κάναμε μαζί την πρώτη μας μικρή περιοδεία στην Κρήτη και περάσαμε τόσο καλά που το επαναλάβαμε και την επόμενη χρονιά, με περισσότερα γέλια. Γιατί με την Καίτη γελούσαμε πολύ...

Το Δράκος στο χόνι είναι το πρώτο της βιβλίο που διάβασα. Μας το έδωσε η ίδια, σ' εμένα και στον Γιώργο, και η ιδιόχειρη αφιέρωσή της είναι προς τον άντρα μου. Δίκαιο. Ένα βιβλίο που γράφτηκε και αφιερώθηκε σ' έναν άντρα, τον δικό της Δράκο, τον Γιάννη της, δόθηκε σ' έναν άντρα...

Το διάβασα κι εγώ φυσικά και λάτρεψα τη γραφή της. Κρύσταλλο· καθαρό κρύσταλλο. Δυνατή σαν την ίδια. Δωρική σαν την προσωπικότητά της. Ευαίσθητη όπως αυτά που έκρυβε μέσα της. Σπирτόζικη σαν το πνεύμα της. Δεν έχασα κανένα βιβλίο της από εκεί και μετά.

Δε θέλω να μιλήσω για το έργο της Καίτης. Δεν έχει ανάγκη από συστάσεις. Είναι λίγο πολύ γνωστά πως μετέφρασε πάνω από διακόσια πενήντα βιβλία και ανάμεσά τους τη σειρά των βιβλίων του Χάρι Πότερ. Έγραψε μυθιστορήματα που οι αναγνώστες έβαλαν στην καρδιά τους.

Θέλω να μιλήσω για την ίδια την Καίτη. Την Καίτη μου...

Καλοκαίρι 2010... Λευκή ορχιδέα και Τελευταίο τσιγάρο... Οικονόμου και Μαντά μαζί στην Κρήτη. Στο παρά πέντε εκείνη βρίσκεται στο νοσοκομείο με καρδιακή προσβολή, από κάποιο νησί, και τη μεταφέρουν με ελικόπτερο. Γελάει όταν μου λέει αργότερα: «Τουλάχιστον το έκανα πολύ θεαματικά!» Έτσι ήταν η Καίτη όμως. Τίποτα δεν τη φόβιζε. Εγώ περίμενα να συναντήσω, θυμάμαι, μια γυναίκα καταβεβλημένη και αντίκρισα μια γυναίκα γεμάτη κέφι, χιούμορ και όρεξη για δουλειά. Δίπλα της πάντα ο Γιάννης της. Να την κοιτάζει στα μάτια, να προλαβαίνει κάθε της επιθυμία.

Η τετράδα έδειξε αμέσως ότι «έδεσε» σαν γλυκό του κουταλιού. Στις παρουσιάσεις ήταν σαν να το κάναμε αυτό, μαζί, από πάντα. Αρμονία και ατάκες, ρυθμός και ένταση. Έξω από αυτές μιλούσαμε ασταμάτητα. Μου άρεσε πολύ να την ακούω. Ήταν σχολείο η Καίτη. Με αυτή τη βαθιά μπάσα φωνή της μου γνώριζε πράγματα ή μου θύμιζε άλλα.

Καλοκαίρι 2011... Το φθινόπωρο της μάγισσας και Χωρίς χειροκρότημα. Οικονόμου και Μαντά πάλι μαζί σε μεγάλη περιοδεία στη Βόρεια Ελλάδα και Ανατολική Μακεδονία και Ήπειρο. Ίσως να μην μπορείτε ν' αντιληφθείτε όλοι εσείς οι αναγνώστες, που εμείς οι συγγραφείς ερχόμαστε να σας συναντήσουμε, πόση ταλαιπωρία έχει μια περιοδεία. Πόση κούραση και πόσο πολύ δοκιμάζονται τα νεύρα μας από αντίξοες συνθήκες, από απροσδόκητα εμπόδια, από ακατάλληλα ξενοδοχεία πολλές φορές. Όλα αυτά ή μάλλον εξαιτίας όλων αυτών εμείς γελούσαμε ακόμη περισσότερο! Θυμάμαι σ' ένα ξενοδοχείο κατεβήκαμε για πρωινό. Δεν τρωγόταν. Ούτε ο καφές πινόταν. Η Καίτη δοκίμασε την πρώτη γουλιά, όπως έκανε πάντα με το κουταλάκι. Απόλυτα σοβαρή, χωρίς καμία σύσπαση στο πρόσωπό της, άφησε κάτω το κουταλάκι, μας κοίταξε αυστηρά και διέταξε: «Πάρτε με από δω αμέσως ΤΩΡΑ! Αυτό δεν είναι καφές. Απειλή για τη δημόσια υγεία είναι!»

Έλεγα πάντα ότι οι κοινές διακοπές έχουν δοκιμάσει φίλιες χρόνων. Η καθημερινή τριβή μπορεί να γίνει επικίνδυνη. Εμείς οι τέσσερις, όχι μόνο δεν κάναμε διακοπές, όχι μόνο οδηγούσαμε ώρες ατελείωτες, δουλεύαμε και δεν υπήρχε μεταξύ μας ούτε ένα σύννεφο. Και κάτι ακόμη... Αυτή η δουλειά, αν θέλετε να την πείτε έτσι, υποτίθεται ότι είναι ανταγωνιστική. Ο αριθμός των αντιτύπων, η πρωτιά, η αναγνωρισιμότητα είναι στοιχεία που δύσκολα μπορεί ο καθένας να διαχειριστεί. Κι ενώ τότε, χάρη στο Σπίτι δίπλα στο ποτάμι, είχα γίνει η πρώτη σε αντίτυπα συγγραφέας στην Ελλάδα, δεν ένιωσα λεπτό την Καίτη να ενοχλείται από αυτό.

Να κάτι που ίσως δεν ξέρετε για εκείνη. Είχε πλήρη επίγνωση της αξίας της. Δεν υπερεκτιμούσε τον εαυτό της, αλλά δε δεχόταν κανείς να την υποτιμήσει, και κυρίως τη νοημοσύνη της. Γι' αυτό και το αίσθημα της ζήλιας ήταν για εκείνη άγνωστη λέξη.

Τα δημοσιεύματα για μένα εκείνη την εποχή ήταν πολυποίκιλα, την πρωτιά κρατούσαν όμως εκείνα που προσπαθούσαν να με μειώσουν ή και να με προσβάλουν. Η Καίτη μού είχε πει: «Τι σε νοιάζει; Εγώ, πάντως, στον πρώτο δημοσιογράφο που θ' ασχοληθεί μαζί μου και θα με βρίσει ή θα προσβάλει τη δουλειά μου, να το ξέρεις, θα στείλω τούρτα! Τζάμπα διαφήμιση σου κάνουν, κορίτσι μου! Άσ' τους!»

Τον θάνατο η Καίτη τον κοίταξε κατάματα. Μη σας πω ότι τον αγριοκοίταξε και τον περιφρόνησε. Γενάρης ήταν και την έφαχνα να της ευχηθώ για τον Γιάννη της, αλλά δε σήκωνε το τηλέφωνο. Ανησύχησα. Λίγες μέρες μετά με πήρε εκείνη για να μου ανακοινώσει αδιάφορα, σαν να μιλούσε για το στρίψωμα της φούστας της, ότι το θηρίο τής είχε επιτεθεί. Εγώ έτρεμα κι εκείνη μου ανέλυε τις θεραπείες. Την ακούω, τώρα που γράφω, να μου λέει: «Μάλλον είναι σοβαρά τα πράγματα. Οι γιατροί θεωρούν ότι είναι αργά και για χημειοθεραπείες ακό-

μη, αλλά εγώ θα τις κάνω. Αφού τις δικαιούμαι, θα τις κάνω!»

Έναν χρόνο μετά, βρέθηκα κι εγώ να κάνω χημειοθεραπείες κι εκείνη πιο πολύ ταράχτηκε για τη δική μου κατάσταση παρά για τη δική της. Ενάντια σε όλες τις προβλέψεις, εκείνη ζούσε, έγραφε και το πάλευε. Βλεπόμασταν όσο τακτικά μπορούσαμε. Τηλεφωνιόμασταν.

Το θηρίο προχωρούσε όμως. Την ήθελε και θα την έπαιρνε οπωσδήποτε. Με τη Φανή Πανταζή, την αδελφή της, επικοινωνούσα και μάθαινα. Η Καίτη πια σπάνια μιλούσε...

Έφυγε το καλοκαίρι του 2014 και το νέο το έμαθα από τον Γιάννη της. Ήμουν στην Κέρκυρα για παρουσίαση. Η φωνή του ραγισμένη: «Η Καίτη έφυγε...» Ακόμη αναρωτιέμαι πώς κατάφερα να ολοκληρώσω εκείνη την παρουσίαση. Στο τέλος της, ανακοίνωσα στους αναγνώστες το θλιβερό νέο και θυμάμαι ότι πολλές κυρίες έκλαψαν μαζί μου.

Καλύτερα που δεν ήμουν εκεί να της πω το τελευταίο αντίο. Δεν της το είπα ποτέ και ούτε θα το κάνω.

Η Καίτη, σαν φυσική παρουσία, δεν είναι κοντά μας, αλλά μπορούμε να τη συναντούμε σε κάθε της βιβλίο και η κληρονομιά αυτή θα μένει για πάντα. Με κάθε σελίδα μάς φέρνει πιο κοντά στο ταξίδι της ψυχής μας.

Και τώρα... ξεκινάμε.... Με το Δράκος στο χιόνι φεύγουμε για Πάπιγγο... Καλή ανάγνωση!

Λένα Μαντά

1

1987

Ζαγόρια

Η Δήμητρα κοντοστάθηκε κι έσφιξε το δυνατό αντρικό χέρι. «Αυτή είναι η Δρακολίμνη, μπαμπά;» κοντανάσανε.

«Όχι, βρε κουτό!» γέλασε ο Πάνος. «Η Δρακολίμνη είναι πολύ μεγαλύτερη. Αυτές είναι οι πισίνες – “οβίρες” τις λένε εδώ».

Η μικρή έσμιξε τα φρύδια της και σούφρωσε το στόμα της κάνοντας το κάτω χείλος να πεταχτεί μ' έναν χαριτωμένο, αστείο τρόπο που φανέρωνε όλη την απογοήτευσή της. Το κατσούφιασμά της όμως δεν κράτησε πολύ, γιατί το τοπίο που ξεπρόβαλε ξαφνικά μπροστά τους θα εντυπωσίαζε ακόμη και τον πιο δύσκολο θεατή, πόσο μάλλον ένα κοριτσάκι έξι χρόνων που μεγάλωνε στην πόλη.

Είχαν αφήσει το αυτοκίνητο κάπου ανάμεσα στο Μικρό και το Μεγάλο Πάπιγκο, κοντά σ' ένα τιμιεντένιο γεφυράκι που θα περνούσε απαρατήρητο αν δεν τους το είχαν υποδείξει οι ντόπιοι. Ακολούθησαν ένα στενό ανηφορικό μονοπάτι που ξεκινούσε από την αριστερή πλευρά του δρόμου, χωρίς να τους προιδεάζει τίποτα γι' αυτό που θ' αντίκριζαν. Στα δεξιά υπήρχε μια μικρή ρεματιά, το Ρογκοβό, και αριστερά τα κατσάβραχα της πλαγιάς – ένα τοπίο πολύ συνηθισμένο στους ορεινούς όγκους της Ηπείρου.

Ξαφνικά, πριν προλάβουν καλά καλά να διανύσουν εκατό μέτρα, μετά από μια στροφή του μονοπατιού, η ρεματιά μεταμορφώθηκε ως διά μαγείας. Φάρδυνε και ψήλωσε και τους έκλεισε σε μια πέτρινη αγκαλιά σμιλεμένη από τη διαβρωτική δράση του νερού και του χρόνου. Στις ψηλές, κάθετες πλαγιές δεξιά κι αριστερά τα αλληπάληλα στρώματα του σχιστόλιθου ήταν σαν συμμετρικές οριζόντιες γκριζες ρίγες και στον πέτρινο πυθμένα σχηματίζονταν κλιμακωτά τεράστιες φυσικές γούρνες που κάλυπταν όλο το πλάτος του φαραγγιού, γεμάτες κρυστάλλινο πράσινο νερό όπου καθρεφτίζονταν βράχια, βελανιδιές, πουρνάρια κι ουρανός.

«Απίστευτο!» ψιθύρισε έκθαμβη η μητέρα της. «Πρώτη φορά βλέπω τέτοιο πράγμα...»

«Το ήξερα πως θα σ' αρέσει, Χαρούλα», είπε ο Πάνος στη γυναίκα του φανερά ικανοποιημένος από τις αντιδράσεις της. «Για τη Δήμητρα δεν ξέρω...»

Στράφηκε στην κόρη του μ' ένα πειραχτικό χαμόγελο.

Μα η μικρή τον τραβούσε ήδη από το χέρι ανυπομονώντας να εξερευνήσει αυτό το θαύμα της φύσης, το τόσο κοντά στον δρόμο και ταυτόχρονα τόσο καλά κρυμμένο – σαν πύλη ενός κόσμου άλλου, παραμυθένιου, με νεράιδες και ξωτικά, φαύνους και νύμφες...

Προχώρησαν στο φαράγγι βαδίζοντας στα φυσικά πέτρινα πεζούλια και περάσματα στην άκρη του νερού μαζί με άλλους εκδρομείς που επισκέπτονταν τα Ζαγοροχώρια της Ηπείρου. Η κλίση ήταν τέτοια, ώστε κάθε πισίνα βρισκόταν λίγο πιο χαμηλά από την προηγούμενη, σχηματίζοντας μια υδάτινη σκάλα που χανόταν στον καταπράσινο κόρφο του βουνού.

Αρκετή ώρα αργότερα, όταν η οικογένεια κάθισε σ' ένα φυσικό πέτρινο πεζούλι να κολατσίσει με ψωμί, ντόπιο κατσικίσιο τυρί και ντομάτες, η Δήμητρα θυμήθηκε ξανά τη Δρακολί-

μνη. Την είχε αναφέρει ο πατέρας της πριν από μερικές μέρες στο αυτοκίνητο –από τα Γιάννενα ταξίδευαν με προορισμό το Μεγάλο Πάπιγκο– και στο άκουσμα μόνο της λέξης Δρακολίμνη πήρε φωτιά η φαντασία της.

«Πες μου για τη Δρακολίμνη, μπαμπά».

«Τι θες να μάθεις;» ρώτησε ο πατέρας της.

«Στ’ αλήθεια υπάρχει δράκος;»

«Έτσι λένε οι ντόπιοι. Μέσα στα βαθιά, άπατα νερά της λίμνης ζει ένας μεγάλος δράκος. Και ο δράκος αυτός τσακώνεται, λέει, μ’ έναν άλλον, που ζει σε μια άλλη Δρακολίμνη στην κορφή του Σμόλικα».

«Μην της ξεσηκώνεις τα μυαλά, Πάνο, σε παρακαλώ!» πετάχτηκε η Χαρά. Και στην κόρη της: «Δεν υπάρχουν δράκοι, Δήμητρα, ούτε σε λίμνες, ούτε πουθενά αλλού. Είναι απλώς ένας μύθος, μια λαϊκή παράδοση».

Η κόρη της δεν πείστηκε.

«Ο μπαμπάς λέει ότι ο δράκος της λίμνης υπάρχει».

«Το μόνο που είπε ο μπαμπάς σου είναι ότι οι ντόπιοι λένε πως υπάρχει», αντέτεινε η Χαρά.

«Για να το λένε, θα τον έχουν δει», συμπέρανε η Δήμητρα και στράφηκε πάλι στον πατέρα της. «Και πώς είναι ο δράκος, μπαμπά;»

Ο Πάνος σκέφτηκε λιγάκι πριν απαντήσει.

«Άλλοι λένε πως μοιάζει με θεόρατο φίδι κι άλλοι με άγριο, μαύρο κριάρι. Αλλά, παρά την τρομερή του όψη και τον ανατριχιαστικό του βρυχηθμό, λένε πως είναι άκακος. Βγαίνει μόνο νύχτα από τη λίμνη, για να μην τρομάξει τους τσοπάνηδες, και ποτέ δεν ακούστηκε να έχει επιτεθεί σε άνθρωπο ή ζώο».

«Ααα!» θαύμασε η Δήμητρα, που τα καστανά της μάτια έλαμπαν σαν αστέρια.

«Λένε ακόμη πως γεννήθηκε μαζί με τη λίμνη, την εποχή

των παγετώνων, κι ότι είναι ο φύλακας του βουνού», πρόσθεσε ο πατέρας της.

«Ποιου βουνού;»

«Της Τύμφης. Οι ντόπιοι το λένε Γκαμήλα».

«Αλήθεια; Φυλάει το βουνό;»

«Το βουνό και τη λίμνη. Κάποτε, τα χρόνια τα παλιά, ξεκίνησε από τα Γιάννενα ο Αλή Πασάς να εξερευνήσει τη λίμνη, γιατί του είχαν πει πως στον βυθό της κρυβόταν ένας αμύθητος θησαυρός». Ο Πάνος χάιδεψε τα μαλλιά της μικρής, που κρεμόταν από τα χείλη του. «Έριξε μες στη λίμνη βάρκες με μακριά σκοινιά για να φτάσει στ' απύθμενα βάθη της, μα ξαφνικά, ενώ ήταν καλοκαίρι, σηκώθηκαν πελώρια κύματα, άρχισε να πέφτει δυνατό χαλάζι, βούλιαξαν οι βάρκες του, και ο Αλή Πασάς όπου φύγει φύγει! Δεν ξαναπάτησε στη Δρακολίμνη!»

Η Δήμητρα είχε μείνει μ' ανοιχτό το στόμα.

Ο πατέρας της έσκυψε προς το μέρος της και ψιθύρισε συνωμοτικά: «Οι ντόπιοι λένε πως τα κύματα τα σήκωσε ο δράκος και πως αυτός έφερε το χαλάζι, γιατί θύμωσε πολύ με τον Πασά που ήρθε να καταπατήσει το λημέρι του».

Τα ρόδινα χειλάκια της μικρής στρογγύλεψαν κι από μέσα τους ξέφυγε ένα σφυριχτό «ααα!» γεμάτο θαυμασμό. Ύστερα τα έγλειψε, τα δάγκωσε και ρώτησε ανυπόμονα: «Πότε θα πάμε στη Δρακολίμνη, μπαμπά;»

Ο Πάνος έβαλε τα γέλια.

«Κάποια άλλη φορά», της είπε.

«Αύριο;»

«Μμμ..., δεν το νομίζω».

«Μεθαύριο;» επέμεινε η Δήμητρα.

«Δε σου αρέσει εδώ που ήρθαμε;» είπε η μητέρα της προσπαθώντας ν' αλλάξει συζήτηση. «Κοίτα τι όμορφο που είναι το φαράγγι, οι πισίνες... Σε λίγο θα πάμε και στο Μικρό Πάπιγκο...»

Η Δήμητρα κοίταξε γύρω της. «Είναι πολύ παράξενο αυτό το μέρος...» μουρμούρισε στοχαστικά. «Νομίζω ότι ζουν εδώ νεράιδες, γι' αυτό είναι τόσο καλά κρυμμένο και δε φαίνεται από τον δρόμο». Έριξε άλλη μια ματιά γύρω της και πρόσθεσε επεξηγηματικά: «Για να μην τις ενοχλούν οι άνθρωποι».

«Έλεος!» αναφώνησε η Χαρά. Και στον άντρα της, αγανακτισμένη: «Σου έχω πει να μην της φουσκώνεις τα μυαλά! Ορίστε τώρα!»

Ο Πάνος όμως γέλαγε καλοδιάθετα και όταν τον ρώτησε ξανά η κόρη του πότε θα πάνε στη λίμνη απάντησε: «Δε γίνεται να πάμε, καρδούλα μου».

«Γιατί;»

«Γιατί δεν υπάρχει δρόμος».

«Εσύ όμως έχεις πάει!» διαμαρτυρήθηκε η μικρή.

Ο Πάνος της ανακάτεψε πάλι τα μαλλιά, εύθυμα, παιχνιδιάρικα.

«Όταν ήμουν νέος κι άντεχαν τα πόδια μου».

«Και τώρα είσαι νέος! Μη μου λες ψέματα!» Η Δήμητρα έπεσε πάνω του κι άρχισε να τον γαργαλάει. «Πες μου πότε θα πάμε... Λέγε!»

Ο Πάνος, βέβαια, κάθε άλλο παρά γέρος ήταν. Και οι αντοχές του ήταν μεγάλες, όπως αποδείκνυαν οι ατέλειωτες ώρες που δούλευε καθημερινά, ακόμη και τα Σαββατοκύριακα πολλές φορές. Γι' αυτό ήταν τόσο πολύτιμες αυτές οι σύντομες διακοπές με τη γυναίκα του και την κόρη του – ήταν σπάνιες και έλειπαν και από αυτόν και από εκείνες. Γι' αυτό δεν ήθελε να κακοκαρδίσει τη Δημητρούλα του.

Έτσι, όταν σταμάτησαν τα γέλια και τα γαργαλητά, προσπάθησε να της εξηγήσει: «Δεν πάει αυτοκίνητο στις λίμνες, Δήμητρα. Μπορείς να πας μόνο από μονοπάτια στα βουνά».

«Στις λίμνες;» απόρησε εκείνη.

«Βέβαια. Υπάρχουν πολλές ορεινές λίμνες εκεί πάνω, μεγάλες και μικρές, που άλλες έχουν νερό ολοχρονίς κι άλλες ξεραίνονται το καλοκαίρι. Η Δρακολίμνη είναι η πιο μεγάλη και η πιο γνωστή». Της έκλεισε το μάτι. «Καταλαβαίνεις..., λόγω του δράκου».

Η μικρή κούνησε σοβαρά σοβαρά το κεφάλι της.

«Και ίσως γι' αυτό να μην έχουν φτιάξει δρόμο», πρόσθεσε ο Πάνος. «Για να μην τον ενοχλούν τα αυτοκίνητα και η πολυκοσμία».

«Σίγουρα!» υπερθεμάτισε η Δήμητρα. «Έχω διαβάσει σ' ένα βιβλίο ότι οι δράκοι είναι μοναχικά πλάσματα και τους αρέσει η ησυχία».

«Ηθελα να ΄ξερα πού το βρήκες αυτό το βιβλίο», αναρωτήθηκε κατσουφιασμένη η Χαρά.

«Εσύ μου το πήρες, μαμά!» έσπευσε να την πληροφορήσει η Δήμητρα. «Μια μέρα που είχαμε πάει σ' εκείνο το μεγάλο βιβλιοπωλείο».

Η Χαρά δεν απάντησε, αλλά κατσούφιασε ακόμη περισσότερο.

«Αφού δεν πάει αυτοκίνητο, μπαμπά, εσύ πώς πήγες στη Δρακολίμνη;» συνέχισε τις ερωτήσεις η μικρή.

«Δε σου είπα; Με τα πόδια», εξήγησε ο πατέρας της. «Οι ορειβάτες που θέλουν να πάνε στη Δρακολίμνη ξεκινούν από το Μικρό Πάπιγγο, το χωριό που θα πάμε τώρα. Μετά από τρεις τέσσερις ώρες πορεία φτάνουν στο ορεινό καταφύγιο της Αστράκας κι από κει πρέπει να περπατήσουν άλλη μία ώρα και παραπάνω για να φτάσουν στη Δρακολίμνη».

«Κι εγώ μπορώ να περπατήσω, μπαμπά! Μ' αρέσει το περπάτημα!»

Ο Πάνος την τράβηξε στην αγκαλιά του και την κάθισε στα γόνατά του.

«Δε γίνεται, είσαι μικρούλα». Χάιδεψε τις γάμπες της, έπιασε τη μία στη χούφτα του και την έσφιξε τρυφερά. «Δεν μπορούν αυτά τα ποδαράκια να περπατήσουν τόσες ώρες στα βουνά και στα λαγκάδια».

Η Δήμητρα έγειρε στην αγκαλιά του κι ανασήκωσε το πρόσωπό της.

«Και δε θα δω τη Δρακολίμνη;» ρώτησε μ' ένα παράπονο που έκανε την καρδιά του πατέρα της να λιώσει.

«Θα τη δεις, Δημητρούλα μου», της υποσχέθηκε. «Όταν μεγαλώσεις, θα έρθεις ξανά στο Πάπιγκο και θ' ανέβεις στη Δρακολίμνη».

«Θα με φέρεις εσύ;»

«Χμμ... Δεν ξέρω αν θ' αντέχουν τότε τα κότσια μου. Αλλά εσύ θα έρθεις».

Η μικρή βολεύτηκε πιο αναπαυτικά στην αγκαλιά του.

«Και θα δω τον δράκο;»

«Είμαι σίγουρος». Ο Πάνος έσκυψε και φίλησε τα μαλλιά της. «Θα είσαι τόσο όμορφη που, μόλις σε δει ο δράκος, θα βγει από τη λίμνη του και θα ξαπλώσει μπροστά στα πόδια σου».

Η μικρή χαμογέλασε με βλέμμα ονειροπόλο.

«Δε θα τον φοβηθώ», υποσχέθηκε στον πατέρα της.

«Να τον φοβηθείς; Όχι δα!»

«Θα τον χαϊδέψω και θα του μάθω να τρώει από το χέρι μου».

«Δεν αμφιβάλλω», της είπε ο Πάνος.

2

1987

Γιάννενα

Στην ίδια ώρα πάνω κάτω, κι εξήντα χιλιόμετρα νοτιότερα, στην πόλη των Ιωαννίνων, ο Χρήστος κουβάλαγε τις αποσκευές μιας ηλικιωμένης γυναίκας από το πρακτορείο υπεραστικών λεωφορείων στο σπίτι της στο κάστρο. Η βαλίτσα, το σακίδιο και το δεμένο με χοντρό σπάγγο χαρτοκιβώτιο ήταν πολύ βαριά για ένα αγόρι που, αν και σε ξεγέλαγε το μπόι του, ήταν μόλις δεκατριών χρόνων και ποτέ χορτάτο. Το χερούλι της βαλίτσας και ο σπάγγος που έδενε το χαρτοκιβώτιο έκοβαν τις ιδρωμένες παλάμες του, και τα λουριά από το σακίδιο μπήγονταν στους στενούς λιπόσαρκους ώμους του, αλλά ο Χρήστος βάδιζε αγόγγυστα στην πολυσύχναστη οδό Αβέρωφ, με το συνηθισμένο βλοσυρό του ύφος, που έκανε τα φρύδια να ζυγιάζονται χαμηλά πάνω στα μάτια του και τα ωραία χείλη του δυο πεισιμωμένες κυματιστές γραμμές.

Η γυναίκα έμενε μέσα στα τείχη του κάστρου, σ' ένα μικρό παραδοσιακό σπίτι κοντά στο τζαμί του Αλή Πασά. Όταν τελείωσε τη δουλειά του ο Χρήστος βγήκε από τη γειτονική βορινή πύλη. Κοντοστάθηκε για μια στιγμή κάτω από την γκρεμισμένη πέτρινη καμάρα κι έτριψε τις πονεμένες του παλάμες στο παντελόني του κοιτάζοντας τη λίμνη απέναντί του. Ένα κα-

ραβάκι μόλις είχε ξεκινήσει για το Νησί σχίζοντας αθόρυβα την Παμβώτιδα, που γυάλιζε στιλπνή και ακύμαντη στον απογευματινό ήλιο σαν ένα χρυσοπράσινο κομμάτι ουρανού που έπεσε από ψηλά σε τούτη τη γωνιά του κόσμου.

Κι ύστερα ο Χρήστος, χωρίς να γυρίσει το κεφάλι του, έστριψε τα μάτια του δεξιά, στην *Κυρα-Φροσύνη*. Κι εκεί, στο καφενείο του μόλου, να το ξανθό σγουρό κεφάλι του πατέρα του. Ο Κίτσος Ντούσκος καθόταν στο συνηθισμένο του τραπέζι κι έπινε το ουζάκι του με τρεις φίλους.

Ο Χρήστος, με μια ενστικτώδη κίνηση, στύλωσε αγέρωχα το κεφάλι του κι έφυγε προς την αντίθετη κατεύθυνση χωρίς να γυρίσει καθόλου προς το μέρος του Ντούσκου. Η καρδιά του όμως χτυπούσε άτακτα καθώς έσφιγγε μέσα στην τσέπη του τα λιγοστά κέρματα που είχε κερδίσει από τη μεταφορά των αποσκευών.

Δε με νοιάζει, σκεφτόταν θυμωμένος. Δε με νοιάζει, όπως δε νοιάστηκε ποτέ κι εκείνος. Δεν τον έχω τίποτα!

Οι σκέψεις του ξεστράτισαν απ' τον πατέρα του όταν πέρασε μπροστά από δύο πλανόδιους που είχαν στήσει τα καροτσάκια τους κάτω απ' τα πλατάνια του μόλου. Ο ένας πούλαγε καλαμπόκι και ο άλλος ξηρούς καρπούς. Το φίνο άρωμα των αράπικων φιστικιών, ανακατεμένο με το πιο βαρύ του ψημένου καλαμποκιού, κόλλησε στα ρουθούνια του με την υγρασία της λίμνης κι έκανε το στόμα του να γεμίσει σάλια. Έσφιξε ξανά στη χούφτα του τα κέρματα, αλλά αντιστάθηκε στον πειρασμό. Τα λεφτά που μάζευε δεκάρα δεκάρα είχαν άλλο προορισμό. Τον Σεπτέμβριο θα άνοιγαν τα σχολεία και δεν είχε κανέναν να του αγοράσει μολύβια και τετράδια κι ό,τι άλλο χρειάζεται ένας μαθητής.

Η απώλεια της μάνας του τυλίχτηκε σαν θηλιά γύρω απ' τον λαιμό του και τον έπνιξε. Πέρσι τέτοιοι καιρό, παρά τη φτώχεια τους, δεν είχε τέτοιες αγωνίες. Έπαιζε ξέγνοιαστος στους χωματόδρομους της Καλούτσανης, κι ας τον φώναζαν τα άλλα παι-

διά μπάσταρδο. Το είχε συνηθίσει. Ήξερε κάπου μες στο παιδικό μυαλό του –αόριστα, αλλά με βεβαιότητα– πως τα άξια χέρια της Αννέτας θα καθαρίσουν σπίτια και σκάλες, θα δουλέψουν στα περιβόλια δίπλα στη λίμνη και θα φέρουν ένα πιάτο φαί στο σπιτικό τους, θα του αγοράσουν τετράδια, ρούχα και παπούτσια.

Τώρα όμως... Τώρα η μάνα του είχε πεθάνει, τελείως ξαφνικά, πριν από λίγους μήνες, μες στη βαρυχειμωνιά και το χιόνι. Και ο Χρήστος αναγκάστηκε να ανδρωθεί από τη μια μέρα στην άλλη. Απ' τον πατέρα του δε ζήτησε βοήθεια – δεν το διανοήθηκε καν. Παιδί σοβαρό και μετρημένο από τη φύση του, δε θα πλησίαζε ποτέ έναν άντρα που δεν έδειξε ποτέ το παραμικρό ενδιαφέρον για εκείνον, έναν πατέρα που ο Χρήστος έβλεπε μόνο από μακριά στους δρόμους, στις πλατείες και στα καφενεία της πόλης. Ήταν η φυσική συστολή του, αλλά και κάτι άλλο: περηφάνια, πείσμα, αψηφισιά, σε μια τυφλή αναμέτρηση με τη ζωή, με τον άλλον, με τον γεννήτορα· σε τελική ανάλυση, με τον εαυτό του.

Όμως, δεν έπαυε να είναι παιδί. Και κάθε παιδί χρειάζεται, έστω και νεκρή, τη μάνα του. Στον Αϊ-Γιάννη την είχαν την Αννέτα, σ' έναν φτωχικό τάφο με ξύλινο σταυρό, και ο Χρήστος την επισκεπτόταν καθημερινά σχεδόν, διασχίζοντας την παλιά τους γειτονιά, την Καλούτσανη. Τώρα έμενε στο πρακτορείο υπεραστικών λεωφορείων – έμενε, τρόπος του λέγειν. Όταν έχασε τη μάνα του και βρέθηκε στους πέντε δρόμους, τον περιμάζεψε στο πρακτορείο κάποιος γείτονας που δούλευε εκεί. Κι επειδή λυπήθηκαν όλοι το ορφανό, το κράτησαν να κάνει θελήματα για να τρώει ένα κομμάτι ψωμί, κι έκαναν τα στραβά μάτια που κοιμόταν εκεί τις νύχτες.

Για πόσο όμως;

Μόλις το προηγούμενο βράδυ, αργά, καθώς λαγοκοιμόταν λουφαγμένος στη γωνιά του, άκουσε μια συζήτηση μεταξύ του νυχτερινού υπαλλήλου και του οδηγού ενός λεωφορείου που

μόλις είχε έρθει από τη Θεσσαλονίκη. Στην αρχή δεν κατάλαβε πως μιλούσαν για κείνον.

«Πού θα πάει αυτή η κατάσταση;» άκουσε ο Χρήστος τη φωνή του οδηγού μεταξύ ύπνου και ξύπνου. «Το λυπάμαι το φουκαριάτικο».

«Και ποιος δεν το λυπάται;»

«Ο πατέρας του», απάντησε ο οδηγός.

Και τότε ήταν που ο Χρήστος τέντωσε τα αυτιά του.

Οι δύο άντρες στέκονταν σε αρκετή απόσταση από τη γυναίκα του και μιλούσαν χαμηλόφωνα, αλλά οι τελευταίοι επιβάτες είχαν φύγει, το πρακτορείο είχε ερημώσει και μες στη σιγαλιά της νύχτας ήταν εύκολο ν' ακούσεις την κουβέντα τους.

«Λένε πως η γυναίκα του είναι μέγαιρα. Μάλλον αυτή δε θα τον αφήνει», σχολίασε ο άλλος.

«Δεν μπορεί να βρει έναν τρόπο να βοηθήσει; Παιδί του είναι, αίμα του».

«Και τι να κάνει; Να τον πάρει σπίτι του δεν μπορεί... Καμιά γυναίκα δε θα το δεχόταν, ακόμη και η πιο καλόβολη...»

«Θα μπορούσε να φροντίσει να τον βάλει σε κάποιο ίδρυμα».

Μόλις άκουσε τη λέξη «ίδρυμα» ο Χρήστος, κοκάλωσε. Η παιδική φαντασία του έφτιαξε εικόνες με μεγάλες παγερές αίθουσες, καχεκτικά παιδιά, σκληρές τιμωρίες.

«Αφού δεν το φροντίζει αυτός, μήπως πρέπει να το φροντίσουμε εμείς;»

«Μωρέ, σαν να 'χεις δίκιο. Και κακώς δεν το σκεφτήκαμε ωρίτερα...»

Τώρα, οι δύο άντρες ξεκίνησαν για το γραφείο. Καθώς απομακρύνονταν, ο Χρήστος έπιασε τις λέξεις «πρόνοια» και «ορφανοτροφείο».

Ο Χρήστος έφτασε στο νεκροταφείο του Αϊ-Γιάννη αργά, λίγο πριν κλείσει, χωρίς να πάει τίποτα στη μάνα του. Τους ανοιξιάτικους μήνες μάζευε αγριολούλουδα και τ' άφηνε στον τάφο της, τώρα όμως, στην ξεραίλα του Ιουλίου, την επισκέφτηκε με άδεια χέρια. Κάθισε στις φτέρνες του δίπλα στον τάφο, διπλώνοντας το κορμί και σταυρώνοντας τα χέρια του στο στήθος χωρίς να ξέρει πως είχε πάρει ασυναίσθητα τη στάση του εμβρύου· πως ίσως ήταν μια αταβιστική συμπεριφορά που φανέρονε την υποσυνείδητη επιθυμία του να επιστρέψει στη ζεστασιά και την ασφάλεια της μήτρας. Έμεινε πολλή ώρα έτσι, αδάκρυτος, ανασαίνοντας εκείνη τη χαρακτηριστική γλυκερή μυρουδιά του νεκροταφείου – μυρουδιά από χώμα, λιβάνι και μαραμένα λουλούδια. Στον τάφο της μάνας του δεν υπήρχαν ούτε λουλούδια, ούτε λιβανιστήρι· ούτε καν η φωτογραφία της. Μόνο ένας ξύλινος σταυρός όπου ήταν γραμμένο με μαύρα γράμματα το όνομά της και δύο χρονολογίες.

ANNETA ΧΑΡΙΣΗ 1957-1987

Έφυγε με τους τελευταίους από το νεκροταφείο, όταν ο ήλιος βούλιαζε στη δύση. Στη διαδρομή της επιστροφής πείναγε και τα πόδια του ήταν βαριά από την κούραση της ημέρας, μα πιο βαριά ακόμα ήταν η καρδιά του. Καθώς διέσχιζε πάλι την Καλούτσανη από τον κεντρικό δρόμο, το βάρος της καρδιάς του έγινε ασήκωτο, τον τσάκισε. Εδώ δεξιά, αν έστριβες στο στενό του φούρνου, έβγαινες στην παλιά τους γειτονιά, στο σπίτι τους. Δυο νοικιασμένες καμαρούλες όλες κι όλες, όπου γύριζε τα καλοκαιρινά βράδια βαλαντωμένος απ' το παιχνίδι και τον περίμενε η μάνα του για να καθαρίσει το γρατζουνισμένο γόνατο, να χαϊδέψει το κοντοκουρεμένο, ξυρισμένο σχεδόν, κεφάλι, να στρώσει τραπέζι...

Ο Χρήστος δάγκωσε τα χείλια του κι έσμιξε τα φρύδια του, αλλά, καθώς περνούσε βιαστικά στην απέναντι πλευρά του δρόμου, στα γκριζοπράσινα μάτια του τα δάκρυα λαμπύριζαν σαν διαμάντια.

Λίγο πριν φτάσει στο παλιό τζαμί, τρεις γειτόνισσες στέκονταν στη γωνία του δρόμου και τα έλεγαν. Ο Χρήστος τις προσπέρασε χωρίς να δώσει σημασία, όταν τον σταμάτησε μια γνώριμη φωνή.

«Χρηστάκη!»

Κοντοστάθηκε, γύρισε. Μία απ' τις τρεις γυναίκες ήταν η Γιαννούλα η χήρα.

«Καλησπέρα», μουρμούρισε το παιδί. Δεν είχε όρεξη για κουβέντες, μα η Γιαννούλα είχε φερθεί πάντα με καλοσύνη στη μητέρα του.

«Τι κάνεις, Χρηστάκη μου;»

Ο Χρήστος έσκυψε το κεφάλι του.

«Καλά».

«Σε χάσαμε!»

Το παιδί ένιωθε τις άλλες δυο γυναίκες να τον κοιτάζουν επίμονα και ήξερε τι σκέφτονταν – ό,τι σκέφτονταν όλοι όταν τον έβλεπαν, ότι ήταν νόθος.

«Δε σου είχα πει να περνάς να με βλέπεις;» τον μάλωσε καλοσυνάτα η χήρα.

Του το είχε πει; Δεν το θυμόταν. Είχε να τη δει μήνες... από την κηδεία της μάνας του.

«Δουλεύω, θειάκω, και...» δικαιολογήθηκε.

«Ναι, το 'μαθα. Στο πρακτορείο». Η Γιαννούλα τον κοίταζε διαπεραστικά, επίμονα. «Μεγάλωσες, χαλασά μου. Ψήλωσες. Έγινες κοτζάμ παλικάρι». Μέσα της όμως σφιγγόταν η καρδιά της βλέποντας το κακοπαθημένο, υποσιτισμένο παιδί. «Έλα, πάμε απ' το σπίτι να μου πεις τα νέα σου και να σε φιλέψω...»

Ο Χρήστος δεν ήθελε ελεημοσύνες.

«Δεν μπορώ τώρα, πρέπει να... Μια άλλη φορά...»

Η Γιαννούλα όμως τον έπιασε από το μπράτσο – «α, δεν το ήξερα πως είσαι ακατάδεχτος!» είπε–, καληνύχτισε τις γειτόνισσες και τον παρέσυρε στο στενό όπου έμενε.

Λίγο πιο κάτω στο καλντερίμι σταμάτησαν μπροστά σε μια ψηλή πέτρινη μάντρα με ξύλινη πόρτα βαμμένη με καφέ λαδομπογιά. Οδηγούσε σε μια μικρή πλακόστρωτη αυλή με κρεβατίνα, γύρω γύρω γλάστρες, πήλινες ή από ασβεστωμένους γκαζοτενεκέδες, και στο βάθος ένα παλιό σπίτι με χαγιάτι.

Ο Χρήστος την ήξερε αυτή την αυλή· ερχόταν καμιά φορά με τη μητέρα του, αλλά τώρα κοντοστάθηκε διστακτικά, και η Γιαννούλα τον έπιασε ξανά από το μπράτσο και τον τράβηξε μέσα.

Η Γιαννούλα ήταν μια μεσόκοπη γυναίκα γύρω στα πενήντα, απλή και γήινη, σαν αυτές που συναντάς σε κάθε γειτονιά και χωριό της Ελλάδας. Με τον άντρα της πέρασε μια ήσυχη και νοικοκυρεμένη ζωή, μόνο που ο Βλάσης πέθανε νωρίς κι έμεινε μόνη της. Το ζευγάρι δεν είχε αποκτήσει παιδιά κι αυτό ήταν το κρυφό μαράζι της Γιαννούλας – που δεν ταχτάρισε στα γόνατά της μωρά, που έμεινε άδεια η αγκαλιά και στέρφος ο κόρφος της. Βέβαια, είχε τ' ανίψια της – πολλά ανίψια απ' τ' αδέρφια της, άλλα στο χωριό κι άλλα στα Γιάννενα. Α, όλα κι όλα, δεν είχε κανένα παράπονο. Την αγαπούσαν, έρχονταν και την έβλεπαν τακτικά και, αν τους ζηταγε ποτέ βοήθεια, όπως τότε που έτρεχε να βγάλει τη σύνταξη από τον άντρα της κι είχε πελαγώσει στον κυκεώνα της γραφειοκρατίας, σκίζονταν να την εξυπηρετήσουν. Όμως, κακά τα ψέματα, άλλο το ανίψι κι άλλο το παιδί σου.

Αυτό έλεγε η Γιαννούλα και στην καημένη την Αννέτα. «Μπορεί να είσαι φτωχιά, αλλά είσαι βασίλισσα, γιατί έχεις το

παιδί σου», της έλεγε. Και το εννοούσε, παρά τα βάσανα που τράβαγε το κορίτσι για ν' αναστήσει τον Χρηστάκη, παρά την κατακραυγή του κόσμου. Κατακραυγή άδικη, πίστευε η Γιαννούλα, που είχε ζήσει από κοντά κάποιες καταστάσεις, γιατί δεν έφταιγε η Αννέτα για ό,τι έγινε· έφταιγε αυτός που την αποπλάνησε και μετά την πέταξε στον δρόμο. Άτυχη κοπέλα, άτυχη...

Κι όταν έφυγε από τον μάταιο τούτο κόσμο η Αννέτα το μόνο που είχε ν' αφήσει στον γιο της ήταν η ατυχία της. Αχ, πώς ταραχτήκε η Γιαννούλα όταν είδε το παιδί... ρυπαρό και ρακένδυτο, κάτισχνο και πεινασμένο, με τα ματάκια του βουρκωμένα, αλλά μια βουβή αξιοπρέπεια που σου σπάραζε την καρδιά.

Τούτο το βράδυ όμως ο Χρηστάκης θα κοιμόταν χορτάτος, υποσχέθηκε στον εαυτό της η χήρα καθώς τον έμπαζε, με το ζόρι σχεδόν, στο σπίτι.

Στην κουζίνα, που ήταν το μεγαλύτερο δωμάτιο του σπιτιού, τον έβαλε να καθίσει στο ντιβάνι δίπλα στη στόφα.

«Έχω φτιάξει μπακλαβά. Σ' αρέσει;» ρώτησε πρόσχαρα.

Το παιδί κούνησε μουνδιασμένα το κεφάλι του.

«Αλλά...» Η γυναίκα κοντοστάθηκε μπροστά στον νεροχύτη. «Είναι αργά, ώρα φαγητού. Τι λες, δεν κάθεσαι να φάμε;» πρόσθεσε σαν να το σκέφτηκε εκείνη τη στιγμή.

Ο Χρήστος κοκκίνισε, αλλά η Γιαννούλα δεν του έδωσε ευκαιρία ν' απαντήσει. «Ωραία, γιατί είναι άχαρο πράμα να τρώει ολομόναχος ο άνθρωπος!» πρόσθεσε κι άρχισε να στρώνει τραπέζι.

Η Γιαννούλα έτρωγε ελαφρά τα βράδια: λίγο γιαούρτι που της έστελνε η αδελφή της απ' το χωριό, κάνα φρούτο... Τα φασολάκια που είχαν μείνει από το μεσημέρι θα τα έβαζε στο ψυγείο για την άλλη μέρα, αλλά τώρα γέμιζε ως απάνω το πιάτο του Χρήστου, έβαλε μια πιρουνιά στο δικό της για να τον ξεγελάσει, έκοψε ντοματοσαλάτα, έβγαλε τυρί και ψωμί στο τραπέζι.

Ο μικρός, μετά τις πρώτες διστακτικές μπουκιές, ρίχτηκε σαν

λύκος στο φαγητό, ενώ η Γιαννούλα τσιμπολογούσε το δικό της παρατηρώντας τον με τρόπο. Ήταν σε άθλια κατάσταση, άπλutos, με λερά τριμμένα ρούχα που του έπεφταν στενά και κοντά, γιατί βρισκόταν πάνω στην ανάπτυξη· και αδύνατος, πετσί και κόκαλο· όλο κανιά και γόνατα κι αγκώνες, αλλά με μια παράξενη ευγένεια στο στήσιμο του ξυρισμένου κεφαλιού του, στις αδέξιες κινήσεις των χεριών του.

Μόλις άδειασε ο Χρήστος το πιάτο του και σκούπισε με ψωμί το τελευταίο λάδι της σαλάτας, η Γιαννούλα του έβαλε δύο κομμάτια ζυμαρόπιτα που τα καταβρόχθισε κι αυτά εν ριπή οφθαλμού. Ύστερα του σέρβιρε μπακλαβά και τον έστειλε να τον φάει στο ντιβάνι για να μαζέψει εκείνη το τραπέζι.

Καθώς έπλενε τα πιάτα, τον άκουσε να σηκώνεται. Της έφερε το πιατελάκι του στον νεροχύτη και κοντοστάθηκε δίπλα της αμήχανα.

«Ευχαριστώ, θειάκω...»

«Δεν είμαι θειάκω σου!» του θύμισε. «Γιαννούλα με λένε».

«Εεε... καλά...»

Κοντοστεκόταν ακόμη δίπλα της, και η γυναίκα κατάλαβε πως ήταν έτοιμος να φύγει. Έστριψε λίγο το κεφάλι της και του έριξε μια λοξή ματιά πάνω απ' τον ώμο της. Ήταν τόσο βρόμικος, τόσο αδύνατος, τόσο μικρός, τόσο μόνος...

«Ευχαριστώ... καληνύχτα...»

«Από τώρα θα φύγεις, γιε μου; Με την μπουκιά στο στόμα;»

«Εεε...»

«Κάτσε λίγο να χωνέψεις», του είπε και του έδειξε το ντιβάνι.

Ο Χρήστος είχε πολύ καιρό να νιώσει χορτάτος, και μάλιστα με σπιτικό φαγητό και ζυμωτό ψωμί και πίτα και μπακλαβά, όπως τότε που ζούσε η μάνα του. Ίσως έφταιγε η κούραση, ίσως η ακόρεστη πείνα του, ίσως το στομάχι του που είχε ξεσυνηθίσει, αλλά μετά το φαγητό είχε βαρύνει, τον είχε πιάσει

υπνηλία. Έτσι, ξέχασε την περηφάνια του –άλλωστε είχε καταβαραθρωθεί ήδη– και επέστρεψε υπάκουα στο ντιβάνι.

Λίγο αργότερα, όταν τελείωσε με τη λάντζα, η Γιαννούλα τον βρήκε να κοιμάται καθιστός, αναγερμένος με τον ώμο στο υφαντό μαξιλάρι του τοίχου. Στάθηκε μπροστά του και τον κοίταξε για λίγο, ενώ σκεφτόταν μ' ένα πικρό χαμόγελο: *Από τους τρεις γιους του πατέρα του, αυτός, ο νόθος, του μοιάζει περισσότερο.*

Ύστερα έσκυψε και του έβγαλε τις σαγιονάρες. Όταν έπιασε τα πόδια του να τα ανεβάσει στο ντιβάνι, μόρφασε από αηδία· ήταν κοριασμένα από τη βρόμα. Το παιδί όμως κοιμόταν σαν μολύβι και βλέποντάς το έτσι παραδομένο ξέχασε τη σιχασιά της, το σκέπασε μ' ένα σεντόνι κι έσβησε το φως της κουζίνας.

Εκείνη τη νύχτα, όταν έπεσε για ύπνο, η Γιαννούλα ένιωθε στην ψυχή της μια ασυνήθιστη γαλήνη. Ήταν η πρώτη φορά που κοίμιζε ένα παιδί κάτω από τη στέγη της· ένα παιδί που δεν ήταν ανίψι της, που δεν είχε μάνα και πατέρα. Ένα αδέσποτο παιδί, που θα μπορούσε να γίνει δικό της...

Αγκαλιά με την πόλη κοιμόταν η λίμνη ανακλαδισμένη στη ζεστή καλοκαιρινή νύχτα. Τα υδρόβια φυτά και οι καλαμιώνες της ριγούσαν από τη μυστική ζωή ενός μικρόκοσμου που αργοπέθαινε από τις αλόγιστες δραστηριότητες του ανθρώπου· ψάρια, караβίδες και χέλια, πάπιες και βάτραχοι, τριζόνια, σαμιαμίδια και κάθε λογής ζούδια ανάσαιναν σιγανά μετρώντας τους παλμούς της εφήμερης ύπαρξής τους.

Και πάνω στα ψηλά βουνά, πίσω απ' τις ορθοπλαγιές της Γκαμήλας –τους Πύργους του Πάπιγκου που υψώνονταν σαν μυθικά κυκλώπεια τείχη– ο δράκος βγήκε από την αλπική λίμνη του, τίναξε από πάνω του τα νερά και κοίταξε τ' αστέρια.

Ο Χρήστος είναι ένας καταξιωμένος δημοσιογράφος της μικρής οθόνης, με πολλές επιτυχίες και ρεπορτάζ που ανοίγουν καινούργιους δρόμους στα τηλεοπτικά δεδομένα. Χαρακτήρας ακέραιος, αυτοδημιούργητος, άτομο καλλιεργημένο, με αρχές που υπηρετεί πιστά, όσο κι αν αυτό στοιχίζει στην καριέρα του και στην προσωπική του ζωή. Η προσωπικότητά του έχει σμιλευτεί από πόνο και αγώνα. Έχασε μικρός όσους αγαπούσε, έμεινε κυριολεκτικά στον δρόμο – μια πληγή ανοιχτή η παιδική του ηλικία–, αλλά πάλεψε περήφανα για να ζήσει χωρίς συμβιβασμούς και κέρδισε μια ξεχωριστή θέση στην κοινωνία.

Η Δήμητρα, δικηγόρος με ιδιαίτερες ευαισθησίες και επιλογές που την ωθούν να σταθεί απέναντι στον δυναμικό και απόλυτα πετυχημένο επαγγελματικά πατέρα της, θα επιδιώξει να ακολουθήσει τον δικό της δρόμο. Θα δοκιμαστεί σκληρά, αλλά θα σταθεί όρθια, γιατί στηρίζει τις αξίες της και θέλει να μείνει πιστή στις αρχές της.

Ποια παραμυθένια συνθήκη θα φέρει κοντά αυτά τα δύο πρόσωπα; Πώς δύο εντελώς διαφορετικές διαδρομές θα καταλήξουν σε μια απρόσμενα δυνατή ένωση, έναν «μυθιστορηματικό» έρωτα;

Δυνατοί και ταυτόχρονα ενάλωτοι, δέσμοι των αρχών τους και των τειχών που οι ίδιοι υψώνουν, θα υποκύψουν τελικά στον σαίτοφόρο θεό, ο οποίος θα τους οδηγήσει στη λύτρωση και την ευτυχία.

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**
www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-3054-6

9 786180 130546

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗΣ: 18749

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η